

Dosarul nr. 3ra-1318/22
2-20059617-01-3ra-27122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

1 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica împotriva Agenției pentru Supraveghere Tehnică și Inspectoratului de Stat al Muncii, persoane terțe Claudia Morari, Alexandru Timofei Morari și Tudor Copacinschi la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 3 iunie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica au depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Agenției pentru Supraveghere Tehnică cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la data de 22 iulie 2019 a avut loc accidentul de muncă soldat cu decesul angajatului societății – Alexandru Morari. Respectivul accident de muncă a fost cercetat de către inspectorul de muncă din cadrul Agenției pentru Supraveghere Tehnică, Cornel Tutunaru, concluziile și constatările ultimului fiind transpuse în conținutul procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019.

Reclamanții au menționat că prin procesul-verbal enunțat, indirect s-a constatat și stabilit încălcarea de către directorul societății – Victor Chirica a unor prevederi legislative dar și altor prevederi normative din domeniul sănătății și securității în muncă. Cu toate acestea, în procesul-verbal respectiv nu este indicat cert și fără echivoc cum anume s-a manifestat încălcarea de către factorul de decizie al întreprinderii angajatoare a actelor normative dar și ale actelor legislative, ca ulterior, fiind în legătură cauzală cu toate celelalte circumstanțe factice, să fi fost cauza producerii accidentului de muncă soldat cu decesul lui Alexandru Morari.

Au explicat că prin constatările expuse în procesul-verbal (act defavorabil), angajatorului, dar și nemijlocit persoanei fizice Victor Chirica, li s-a creat o situație

defavorabilă, datorată concluziilor inspectorului de muncă, care de fapt impune atât întreprinderii dar și lui Victor Chirica, obligații și sancțiuni care afectează grav drepturile și interesele legitime ale ultimilor.

Au afirmat că acest act este adoptat cu încălcări majore ale legislației în vigoare relevante acestor raporturi juridice și din acest motiv, la data de 11 mai 2020 au depus cerere prealabilă în temeiul căruia s-a solicitat revocarea/anularea respectivului act administrativ.

Au susținut că, procesul-verbal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019 este întemeiat exclusiv pe declarațiile persoanelor angajate în cadrul societății și cu enumerarea presupuselor cauze care au dus la producerea accidentului, dar nu conține trimiteri clare la o careva expertiză în domeniul protecției și securității muncii, sau alte circumstanțe concrete care să ateste clar care a fost cauza exactă a producerii accidentului, dar și legătura dintre cauze și nemijlocit acțiunile/inacțiunile persoanelor vizate în actul contestat. Din conținutul procesului-verbal contestat se poate deduce că în cadrul desfășurării activității sale, societatea a respectat toate rigorile legislației securității și sănătății în muncă, or, la pct. 7.1 din procesul-verbal este indicat că, de către conducătorul macaralei au fost încălcate cerințele Instrucțiunii nr. 17 de securitate și sănătate în muncă pentru conducător macara. Instrucțiunea nominalizată, dar și altele încă 30 la număr, au fost aprobate de către administratorul societății – Victor Chirica prin ordinul emis de către ultimul și care au fost ridicate de către inspectorul de muncă în cadrul cercetării accidentului de muncă. Mai mult decât atât, toate aceste instrucțiuni au fost predate contra semnătură tuturor angajaților societății, și totodată efectuată instruirea fiecărui angajat, în dependență de sectorul de activitate a acestuia, cu privire la toate aspectele reflectate în instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă.

Reclamanții au specificat că Alexandru Morari nu a fost excepție de la această regulă, așadar, acestuia i-au fost aduse la cunoștință și făcută instruirea detaliată în baza instrucțiunilor de sănătate și securitate în muncă. Aceste momente sunt fixate în fișa personală a angajatului, cu care inspectorul de muncă a luat cunoștință. Dovada faptului că angajatorul a respectat prevederile legislației în domeniul securității și sănătății în muncă servește elaborarea și punerea în aplicare a Programului de instruire introductiv-generală cu privire la securitatea și sănătatea în muncă în ceea ce ține de specificul activității angajatorului.

Au precizat că, în procesul-verbal nu au fost menționate aceste circumstanțe favorabile angajatorului, dimpotrivă este creată o situație defavorabilă societății dar și administratorului, prin faptul indicării că ultimii nu au respectat regulile de protecție și prevenire, dar neindicând concret cum anume s-au manifestat aceste abateri. Din aceste considerente, procesul-verbal contestat are o tentă abuzivă, demonstrând că de facto nu s-a cercetat accidentul de muncă obiectiv. De asemenea, prin indicarea în procesul-verbal a faptului că conducătorul macaralei nu a respectat prevederile Instrucțiunii nr. 17 de securitate și sănătate în muncă pentru conducător macara elaborată și aprobată de către angajatorul societății prin intermediul lui Victor Chirica se atestă că ultimul totuși a întreprins măsuri de prevenire a accidentelor de muncă, deci, cel puțin asupra temeiniciei procesului-verbal contestat planează dubii, ori acestea urmau să fie excluse din start pentru a nu leza drepturile angajatorului prin emiterea unui act administrativ ilegal, la caz, procesul-verbal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019.

În opinia reclamanților, procesul-verbal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019 urma a fi emis cu o prudență și o diligență incontestabilă pentru a preveni orice fel de abuzuri în raport cu subiecții sus-numiți, dar, la caz, inspectorul de muncă a făcut o analiză

superficială și neobiectivă a circumstanțelor producerii accidentului de muncă, prestabilind vinovăția contestatarilor. Inspectorul de muncă urma să dispună efectuarea unei expertize cu privire la circumstanțele reale ale producerii accidentului, sau alte studii științifice din care să tragă concluzii obiective, dar să nu pună la baza emiterii actului declarații care pot fi interpretate ușor.

Au relatat că, angajatorul a luat toate măsurile necesare pentru a preveni orice accident de muncă, inclusiv accidentul de muncă mortal care s-a produs la 22 iulie 2019, pentru a elimina sau a reduce factorii de risc, toți angajații societății fiind instruiți în domeniul securității și sănătății în muncă, acestora fiindu-le înmânate instrucțiuni în acest sens și aduse la cunoștință în mod corespunzător. Măsurile de securitate și regulile de protecție a muncii, au fost pe deplin respectate de către angajator, fapt ce exclude din start orice dubiu în privința nevinovăției societății cât și factorilor săi de decizie. În cadrul cercetării superficiale a cazului, de către inspectorul de muncă nu au fost elucidate toate circumstanțele accidentului de muncă dar și legătura cauzală dintre eventualele încălcări ale normelor de protecție în raport cu acțiunile/inacțiunile angajatorului după cum urmează: 1) cine a transportat și depozitat pilonii din beton, reieșind din faptul că declarațiile administratorului Victor Chirica indică asupra depozitării acestora de către compania producătoare și în ce legătură cauzală cu celelalte circumstanțe ale cauzei se află acest aspect. Aceste aspecte sunt importante reieșind din faptul că administratorul angajatorului nu a cunoscut despre locul depozitării pilonilor și deci nu putea interveni cu indicații de a încărca-descărca acești piloni de către angajații săi. Au cunoscut despre acest fapt doar angajații aflați la fața locului care fiind instruiți în domeniul securității și sănătății în muncă, așa cum este înscris în fișele personale ale acestora, urmau cel puțin să anunțe administratorul în vederea întreprinderii măsurilor necesare pentru prevenirea accidentelor de muncă; 2) cum anume s-au încălcat cerințele Instrucțiunii nr. 17, or, reieșind din conținutul procesului-verbal anume acțiunile macaragiului, în cadrul manipulării telescopului macaralei a și dus la electrocutarea decedatului Alexandru Morari, drept consecință în procesul-verbal trebuia să fie clar și detaliat descris fiecare aspect al încălcării Instrucțiunii; 3) ce efecte a avut propriu-zis încălcarea cerințelor Instrucțiunii nr. 17 de securitate și sănătate în muncă pentru conducător macara și ce urmări au provocat acestea; 4) cum anume s-a produs electrocutarea decedatului, ori în conținutul procesului-verbal contestat nu se regăsesc constatări tehnico-științifice care să ateste clar cum s-a produs electrocutarea.

Reclamanții au invocat că în actul administrativ se conțin doar presupuneri ceea ce este inadmisibil pentru un act administrativ care poate produce efecte nefaste asupra subiecților vizați în acesta. Prin cercetarea unilaterală, neobiectivă și emiterea unor decizii neargumentate de către inspectorul de muncă din cadrul Agenției pentru Supraveghere Tehnică s-a încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO prin care autoritățile naționale care efectuează careva cercetări ce țin de drepturile omului sunt obligate să întreprindă toate măsurile necesare pentru o cercetare și investigație obiectivă a cazului, pentru a evita învinovățirea arbitrară și nejustificată a persoanelor care pot suferi grav de pe urma deciziilor ilegale adoptate, în caz contrar se încalcă dreptul persoanei de a fi auzit și se pune în pericol securitatea raporturilor juridice, conducând la încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO.

Reclamanții au relevat că prin cererea prealabilă adresată Agenției pentru Supraveghere Tehnică au solicitat anularea procesului-verbal nr. 14 CA privind

cercetarea accidentului de muncă mortal emis la 19 septembrie 2019 de către inspectorul de muncă, Cornel Tutunaru, însă nici un fel de răspuns referitor la examinarea cererii prelabile nu a parvenit.

Drept urmare, reclamantii au solicitat revocarea/anularea procesului-verbal nr. 14 CA emis la 19 septembrie 2019 de către inspectorul de muncă, Cornel Tutunaru, privind cercetarea accidentului de muncă mortal, ca fiind ilegal, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 28 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani au fost atrași în proces în calitate de persoane terțe – Alexandru Timofei Morari și Claudia Morari.

Prin încheierea protocolară din 22 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a acceptat în procedură cererea de modificare și concretizare a pretențiilor din acțiune depusă de către Victor Chirica și reprezentantul Societății cu Răspundere Limitată „Energotel Grup”, avocatul Igor Cegan, în temeiul căreia s-a concretizat cercul subiecților procesuali având în vedere modificările legislative operate, respectiv s-a indicat în calitate de copârât – Inspectoratul de Stat al Muncii.

Prin hotărârea din 15 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica. S-a anulat procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019 întocmit de către Agenția pentru Supraveghere Tehnică și s-a obligat Inspectoratul de Stat al Muncii să dispună o nouă cercetare a accidentului de muncă mortal produs la 22 iulie 2019.

Întru consolidarea soluției, instanța de fond a reținut că procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019 nu conține informația cu privire la calea de atac în maniera prescrisă de art. 120 alin. (1) lit. h), art. 124 din Codul administrativ, pe cale de consecință devenind incidentă norma de la art. 165 alin. (1) și (2) din Codul administrativ care prescrie că, cererea prelabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Dacă autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prelabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prelabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției.

Totodată, prima instanță a notat că investigația accidentului de muncă nu a fost una eficientă în sensul conceptului degajat din jurisprudența CEDO, or, deși Agenția pentru Supraveghere Tehnică urma să se ghideze inter alia de concluzia reflectată în conținutul raportului de expertiză medico-legală asupra cauzelor decesului accidentatului, un asemenea raport nu se regăsește în dosarul de cercetare susceptibil să aducă lumină în chestiunile suspicioase ce gravitează în jurul accidentului de muncă mortal survenit la 22 iulie 2019. Regulamentul privind modul de cercetare a accidentului de muncă este de strictă interpretare și operează expres cu noțiunea de raport de expertiză medico-legală care în mod obligatoriu trebuie să fie parte componentă a dosarului de cercetare.

De altfel, instanța de fond a menționat că nu a fost dispusă expertiza tehnică pentru elucidarea multiaspectuală a circumstanțelor cazului care necesitau cunoștințe speciale în materia vizată cu referire la localizarea exactă a macaralei/auto remorcii și brațului acesteia în raport cu liniile de înaltă tensiune, distanța dintre elementele disputate și ambianța concretă a locului, măsurări la fața locului, distanța între macara și pilonii de

beton armat, precum și dintre rețelele de cablu FO (GPON), precum și alte circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. Aceste elemente fiind stabilite doar prin prisma declarațiilor maistrului, precum și șoferului, montatorului prezenți la fața locului, declarații desprinse din optica lor. Planșele fotografice nu redau într-o manieră fidelă locul în care s-a produs accidentul de muncă și sunt susceptibile de apreciere subiectivă per se. Deși autoritățile publice sunt obligate, din oficiu, să cerceteze echidistant și imparțial circumstanțele de fapt și de drept ale cazului care face obiectul procedurii, componența dosarului administrativ demonstrează că această obligație nu a fost îndeplinită elocvent.

În această ordine de idei, prima instanță a invocat că potrivit pct. 6 din procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr. 14 CA din 19 septembrie 2019 „accidentul mortal suferit la data de 22 iulie 2019, în jurul orelor 15.00, de către Alexandru Morari, salariat al Societății cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” a avut loc în urma căderii de la același nivel de pe pilonii de beton armat depozitați jos la pământ lângă șoseaua din s. Merenii Noi, r-nul Anenii Noi, în timpul efectuării lucrărilor de construcție a rețelelor de cablu FO (GPON) în localitatea dată”, ulterior în pct. 6.1 se menționează drept circumstanță care a condus la producerea accidentului: electrocutare. Aceste inadvertențe nu pot fi neglijate sau apreciate în detrimentul angajatorului ori salariatului, ele trebuie excluse din orice act administrativ emis de autoritățile publice, îndeosebi când obiectul analizei reprezintă un proces-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal care prin definiție trebuie să fie cert, explicit și fără umbre de îndoială. În acest sens, nu pot fi puse la baza procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă presupunerile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică materializate în scrisoarea nr. 08/1315 din 16 septembrie 2019.

În continuare, instanța de judecată a indicat că autorul procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal se referă la încălcarea cerințelor Instrucțiunii nr. 17 de securitate și sănătate în muncă pentru conducător macara, ce i se incumbă doar șoferului automacaralei/macaragiului – Tudor Copacinschi și nicidecum directorului Victor Chirica.

Cât vizează prevederile art. 13 lit. k) din Legea securității și sănătății în muncă și pct. 85 din Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale imputate directorului Societății cu Răspundere Limitată „Energotel Grup”, sarcinile respective au fost îndeplinite prin efectuarea față de Alexandru Morari a instructării introductiv generale din 26 iunie 2019, aducerea la cunoștință a Instrucțiunii nr. 19 de securitate și sănătate în muncă pentru muncitor auxiliar, aprobată prin ordinul nr. 09 din 1 decembrie 2017. Conduită urmată și față de Tudor Copacinschi, dânsul luând cunoștință și cu fișa de evaluare a pericolelor și riscurilor. Apriori, în lumina principiului legalității, inspectorul de muncă nu poate reține în comportamentul salariaților necunoașterea unor acte normative străine – Norme cu privire la Protecția Muncii la Exploatarea Instalațiilor Electrice ale Consumatorilor. Правила Техники Безопасности при Эксплуатации Электроустановок Потребителей, 4-е издание, Москва, Энергоатомиздат 1984.

Instanța de fond a specificat referitor la aplicabilitatea la caz a pct. 17 lit. b) și lit. h) din Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002, că inspectorul de muncă urma să analizeze minuțios explicațiile date de directorul Victor Chirica care menționase în fața

inspectorului că nu cunoștea despre faptul că salariații efectuau lucrări în apropierea LEA, deci se impunea examinarea verosimilității celor declarate, corelarea lor cu alte mijloace probante și cercetarea laturii subiective a angajatorului în persoana lui Victor Chirica. De asemenea, inspectorul de muncă nu a acumulat probe suficiente și plauzibile pentru a constata vinovăția persoanelor indicate în procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal și legătura cauzală între inacțiunea acestora și urmarea survenită, eventualul concurs de circumstanțe imprevizibile de caz fortuit sau gradul de vinovăție ale tuturor persoanelor antrenate în procesul de muncă.

La acest capitol, prima instanță a remarcat faptul că, pot fi identificate cauze directe, nemijlocite și principale ale accidentului de muncă și cauze mijlocite, indirecte și secundare ale accidentului de muncă. La caz, inspectorul de integritate nu a identificat care din cauzele evidențiate în procesul-verbal sunt determinante în survenirea accidentului de muncă mortal – depozitarea stâlpilor în zona de protecție și executarea lucrărilor de încărcare-descărcare a stâlpilor fără acordul în scris a proprietarului rețelelor electrice în zona de protecție a LEA-10kV sau apropierea mecanismelor de ridicare la o distanță inadmisibilă de conductoarele LEA-10 kV, aflate sub tensiune. Inspectorul de muncă trebuia să furnizeze răspunsuri la următoarele întrebări pertinente speței: sunt aceste cauze interdependente sau nu, existența sau inexistența acordului proprietarului rețelelor electrice are vreun impact asupra producerii accidentului de muncă sau nu, cine a transportat și depozitat pilonii din beton, acțiunile lucrătorilor la fața locului au fost coordonate în cadrul grupului de lucru sau au fost spontane, urmau salariații să aducă la cunoștință angajatorului despre riscurile depistate.

În aceeași ordine de idei, instanța de fond a stabilit că pentru stabilirea adevărului și situației reale, obiectivitatea, imparțialitatea și echidistanța reprezintă principiile de care inspectorul de muncă trebuie să se ghideze pentru a realiza tabloul cazului mortal produs la 22 iulie 2019, ora 15:00 în s. Merenii Noi, r. Anenii Noi. Repercusiunea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă asupra tuturor persoanelor vizate în el, obligă la o prudență și diligență înaltă în nominalizarea persoanelor culpabile, fără a face abstracție și de conduita accidentatului, condițiile climaterice, mediul ambiant, factorii și premisele generării accidentului de muncă. Inspectorul de muncă este ținut să acumuleze probe relevante cazului indiferent dacă sunt favorabile sau defavorabile angajatorului sau salariaților, important este ca per ansamblu ele să reflecte adevărul și să nu derive din teze preconcepute declarative.

Cu respectarea dispozițiilor art. 232 din Codul administrativ, la 19 aprilie 2021, Inspectoratul de Stat al Muncii a depus cerere de apel nemotivată, iar la 3 iunie 2021 a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii instanței de fond.

În interiorul termenului prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, la 23 aprilie 2021, Claudia Morari și Alexandru Timofei Morari au depus cerere de apel nemotivată, iar la 2 iunie 2021 au prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile depuse de Inspectoratul de Stat al Muncii și de către Claudia Morari și Alexandru Timofei Morari. S-a casat integral hotărârea din 15 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o nouă decizie potrivit căreia acțiunea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând actul administrativ contestat, în coraport cu prevederile legale, a apreciat ca neîntemeiat argumentul instanței de fond

referitor la faptul, că cercetarea accidentului de muncă mortal în privința decedatului Alexandru Morari, efectuată de către Agenția Pentru Supraveghere Tehnică, reprezintă o procedură administrativă care urma să respecte rigorile și principiile impuse de Codul administrativ, atât cu referire la termenul maxim al procedurii administrative, cât și cu referire la antrenarea participanților la procedura administrativă, cooperarea între participanții procedurii administrative și comunicarea interinstituțională, demararea investigațiilor și cercetarea din oficiu a circumstanțelor faptice. Or, la caz, cercetarea accidentului de muncă mortal în privința decedatului Alexandru Morari consemnată în procesul verbal nr.14 CA din 19 septembrie 2019 a fost efectuată în strictă conformitate cu actele normative de specialitate, iar în concret: Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008 și Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 361 din 22 decembrie 2005.

Instanța de apel a indicat că nu poate fi reținută ca întemeiată nici concluzia primei instanțe precum că în dosarul de cercetare a accidentului de muncă, lipsește un raport de expertiză medico-legală asupra cauzelor decesului accidentatului Alexandru Morari. Or, la materialele cauzei este prezent dosarul de cercetare a accidentului de muncă mortal în privința decedatului Alexandru Morari. Astfel, Centrul de Medicină Legală prin extrasul nr.201909E 0552 din 17 septembrie 2019 din Raportul de examinare medico-legală a cadavrului Alexandru Morari, a stabilit cauza decesului: Electrocutare cu curent electric tehnic. Iar, ținând cont de concluziile expuse în Raportul de expertiză menționat supra, devin neîntemeiate argumentele primei instanțe precum că: „, autorul procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal se referă la încălcarea cerințelor Instrucțiunii nr. 17 de securitate și sănătate în muncă pentru conducător macara, ce i se incumbă doar șoferului automacaralei/macaragiului – Tudor Copacinschi și nicidecum directorului Victor Chirica. Cât vizează prevederile art. 13 lit. k) din Legea securității și sănătății în muncă și pct. 85 din Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale imputate directorului Societății cu Răspundere Limitată „Energotel Grup”, Victor Chirica, sarcinile respective au fost îndeplinite prin efectuarea față de Alexandru Morari a instructării introductiv generale din 26 iunie 2019, aducerea la cunoștință a Instrucțiunii nr. 19 de securitate și sănătate în muncă pentru muncitor auxiliar, aprobată prin ordinul nr. 09 din 1 decembrie 2017. Conduită urmată și față de Tudor Copacinschi, dânsul luând cunoștință și cu fișa de evaluare a pericolelor și riscurilor. ”

În condițiile date, instanța de apel a statuat că, actul administrativ - în speță procesul verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr.14 CA din 19 septembrie 2019 (decedatul Alexandru Morari), corespunde criteriului de legalitate sub aspect de formă, conținut competență și este emis de autoritatea publică investită cu competență legală la cercetarea accidentului de muncă mortal.

La data de 1 noiembrie 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica au depus recurs împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior invocate, recurenții au menționat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, o consideră neîntemeiată.

Au indicat că deși instanța de apel și-a motivat soluția sa prin faptul că instanța a aplicat și interpretat eronat normele de drept material, din aprecierile sale așa și nu este clar care normă a fost interpretată și aplicată eronat.

Au susținut că instanța ierarhic inferioară face trimitere în decizia sa la Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008 și Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 361 din 22 decembrie 2005, ca norme legale aplicabile la cercetarea accidentelor de muncă. Exact aceleași norme legale aplicabile la cercetarea accidentelor de muncă a făcut trimitere și instanța de fond în hotărârea sa, motiv pentru care constatarea și aprecierea instanței de apel nu are nici un suport probatoriu.

Au precizat că instanța de apel nu a verificat cum au fost aplicate și dacă au fost respectate întocmai normele materiale speciale de către Agenția Pentru Supraveghere Tehnică, deși avea obligația să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Cu toate că instanța de fond a constatat anume încălcarea normelor materiale speciale și necorespunderea procesului-verbal nr. 14 CA privind cercetarea accidentului de muncă mortal emis la 19 septembrie 2019 cu acele norme legale, fapt trecut sub tăcere de către instanța de apel.

Au relatat că instanța de apel eronat echivalează concluzia din Raportul de constatare medico-legală cu concluzia din Raportul de expertiză medico-legală, or, normele legale stabilesc expres necesitatea prezenței concluziei Raportului de expertiză medico-legală asupra cauzelor decesului accidentatului și nicidecum un alt constator, iar Legea privind expertiza judiciară și statutul expertului judiciar prin prisma art. 36-37 stabilește ce reprezintă Raportul de expertiză judiciară forma și conținutul acestuia.

Recurenții au afirmat că faptul negării și aplicării eronate a normelor legale de către instanța de apel ce ține de legalitatea Rapoartelor de expertize judiciare a avut drept consecință directă aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel. Mai mult, deși instanța de apel s-a expus asupra legalității actului contestat, a omis să se expună asupra ilegalităților și a divergențelor invocate de reclamant în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată.

Au opinat că instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea adoptată, astfel, dreptul de a fi auzit a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

Prin referința din 26 ianuarie 2023, Inspectoratul de Stat al Muncii a solicitat respingerea recursului depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de

apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 28 iunie 2022, însă date privind notificarea dispozitivului deciziei participanților la proces la materialele cauzei nu există.

Totodată, decizia motivată din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurenților, prin intermediul oficiului poștal, la data de 12 octombrie 2022 (f.d.39, 40, Vol. II).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica, s-au conformat prevederilor legale și au depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Energotel Grup” și Victor Chirica, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu